

Materiál byl vytvořen v rámci projektu
Nové výzvy, nové příležitosti, nová škola

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

●●●● **KAPALINY**

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

PrimMat Soukromá střední škola
podnikatelská, s. r. o.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SKUPENSTVÍ LÁTEK

- Pevné
- Kapalné
- Plynné

ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI KAPALIN

- Tekutost
  - kapaliny nemají vlastní tvar
  - snadno se přepravují potrubím
- Nestlačitelnost
  - kapaliny mají stálý objem
- Vodorovný povrch v nádobě
  - libela (vodováha)

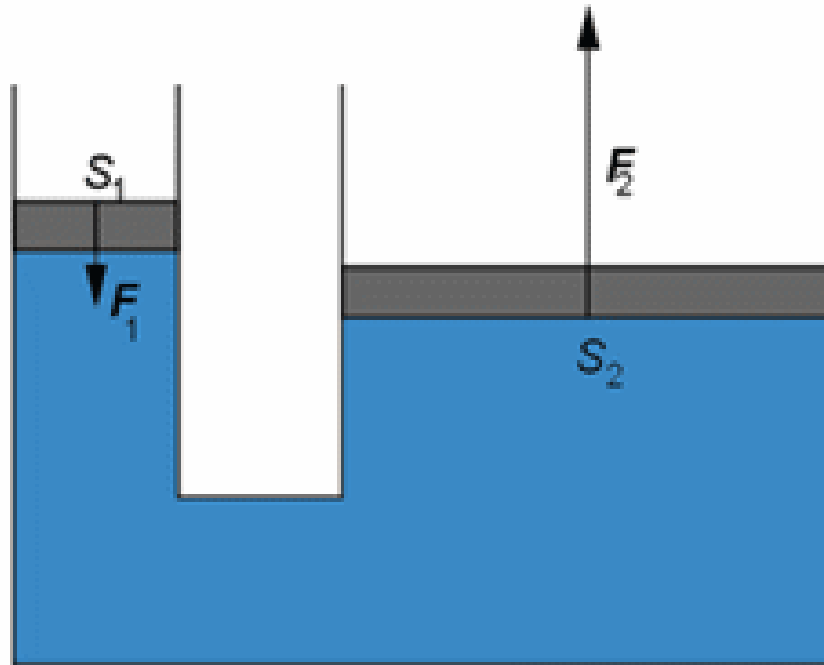
- Tlak je podíl síly a plochy, na kterou tato síla působí.

- $$p = \frac{F}{S}$$

- Jednotkou tlaku je Pascal Pa .
- Pascalův zákon: Tlak vyvolaný v kapalině vnější silou, která působí na její povrch je ve všech místech kapaliny stejný, a to ve všech směrech.

HYDRAULICKÁ ZAŘÍZENÍ

UKÁZKA

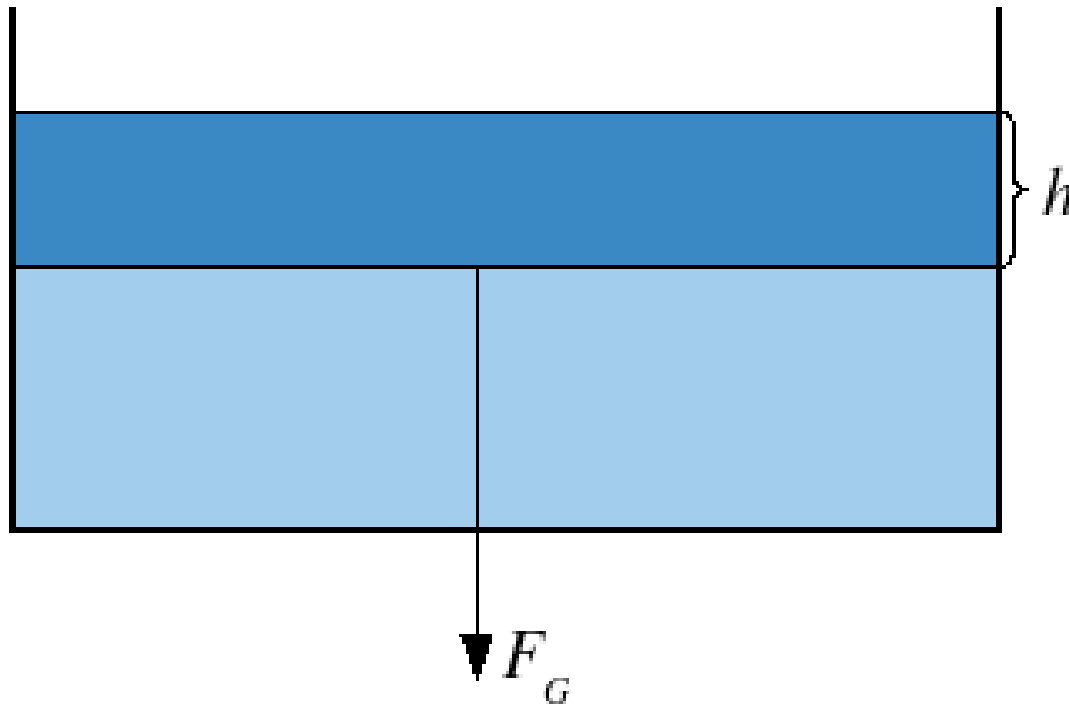
UKÁZKA

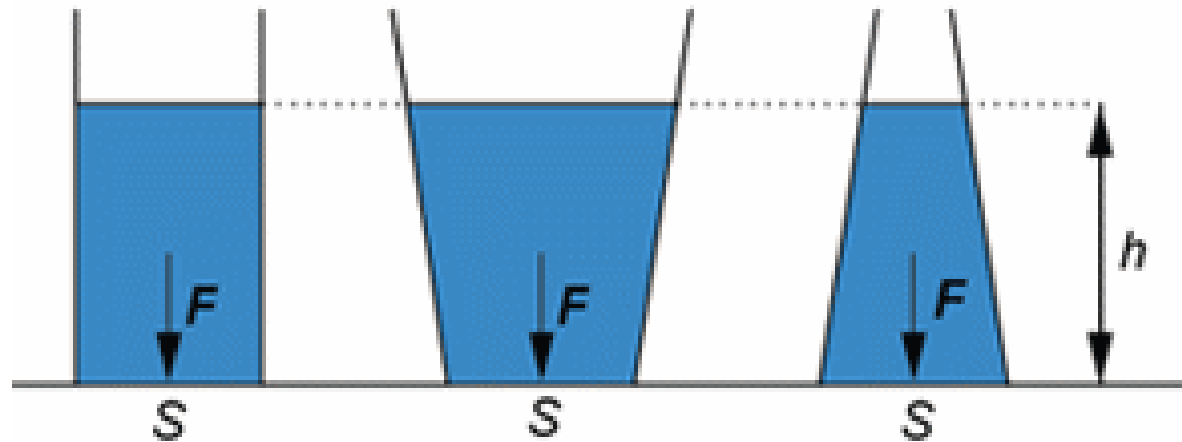
HYDROSTATICKÝ TLAK

- Je tlak vyvolaný tíhou kapaliny ležící nad daným místem.

HYDROSTATICKÝ PARADOX

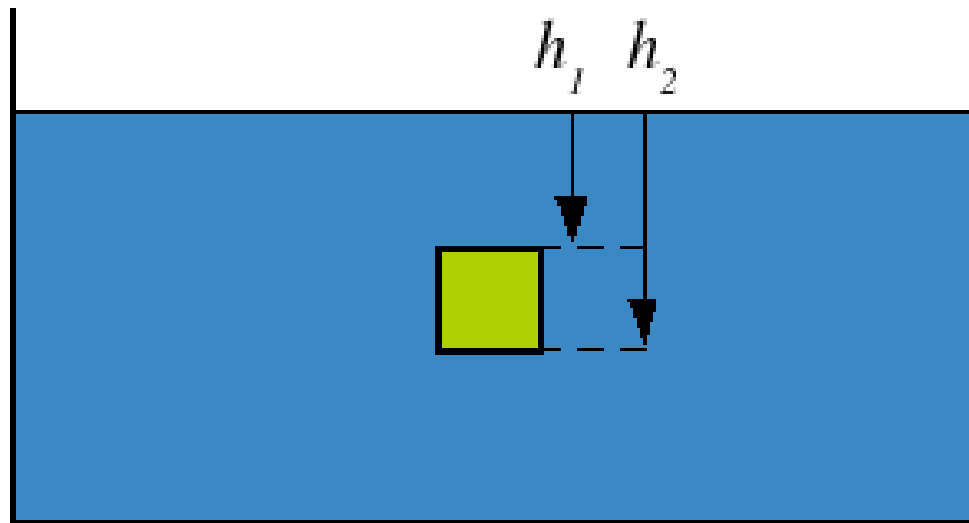
- Hydrostatický tlak závisí pouze na hloubce. Nezávisí na tvaru nádoby – hydrostatický paradox.

- Pascalův pokus.

VZTLAKOVÁ SÍLA

- Hydrostatický tlak na spodní části tělesa je větší než na jeho horní části.

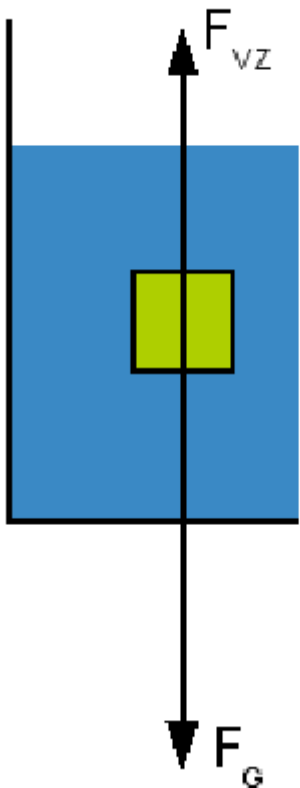

- Archimedův zákon: Těleso ponořené do kapaliny je nadlehčováno vztlakovou silou, jejíž velikost se rovná tíze kapaliny stejného objemu, jaký má ponořená část tělesa.

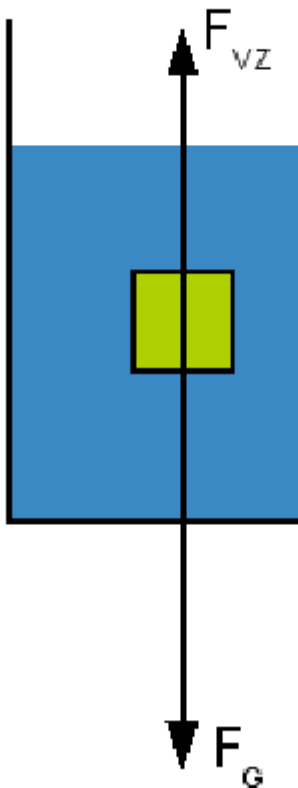
PLOVÁNÍ TĚLES

- Na těleso ponořené do kapaliny působí dvě síly:
  - síla gravitační
  - síla vztlaková

PLOVÁNÍ TĚLES

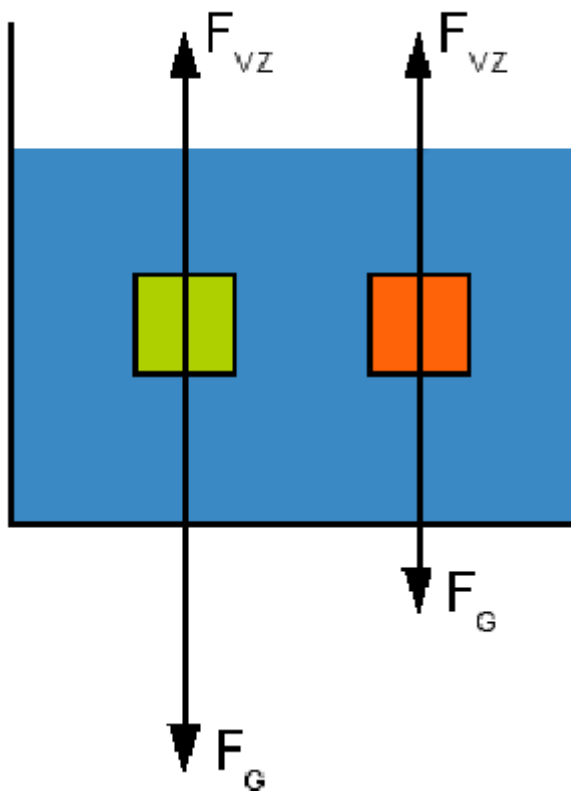
- Na těleso ponořené do kapaliny působí dvě síly:
  - síla gravitační
  - síla vztlaková

- **TĚLESO KLESÁ**

PLOVÁNÍ TĚLES

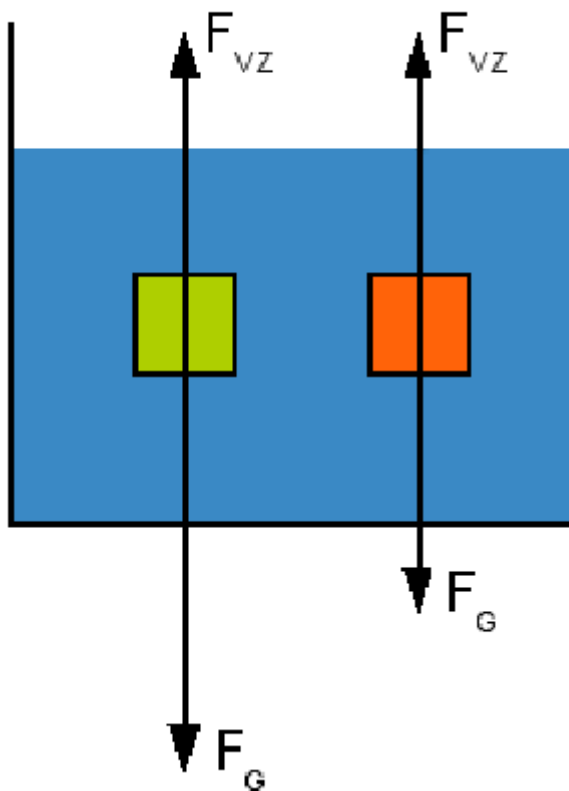
- Na těleso ponořené do kapaliny působí dvě síly:
  - síla gravitační
  - síla vztlaková

- **TĚLESO KLESÁ**

PLOVÁNÍ TĚLES

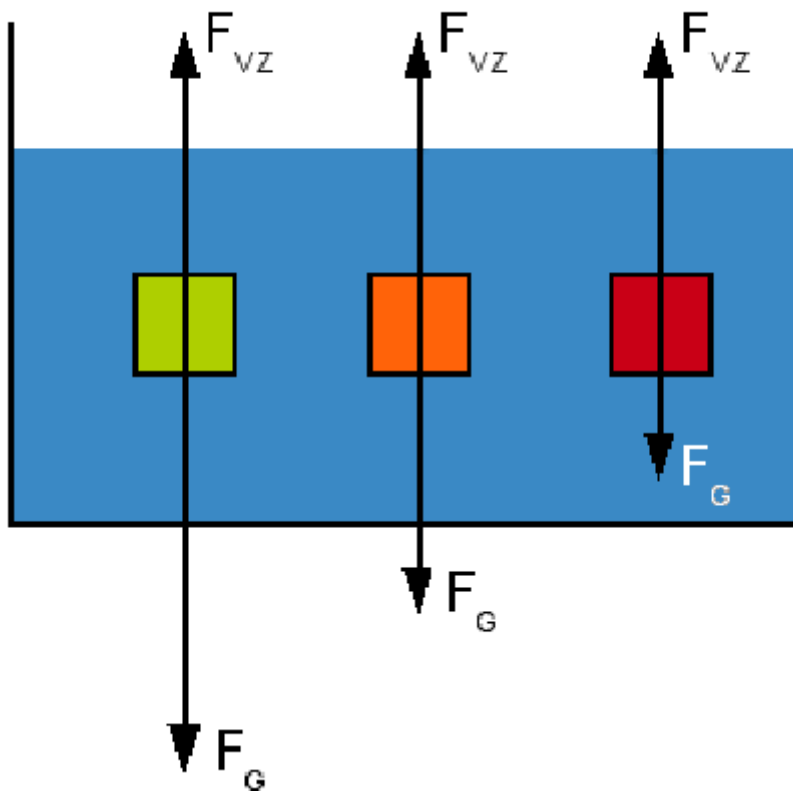
- Na těleso ponořené do kapaliny působí dvě síly:
  - síla gravitační
  - síla vztlaková

- **TĚLESO KLESÁ**
- **TĚLESO SE VZNÁŠÍ**

PLOVÁNÍ TĚLES

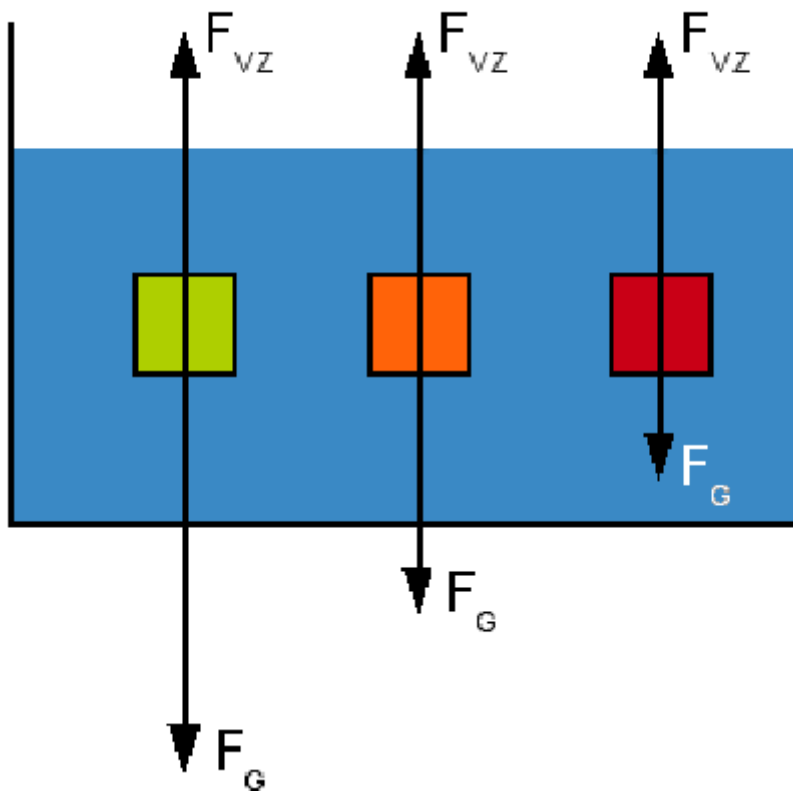
- Na těleso ponořené do kapaliny působí dvě síly:
  - síla gravitační
  - síla vztlaková

- **TĚLESO KLESÁ**
- **TĚLESO SE VZNÁŠÍ**

PLOVÁNÍ TĚLES

- Na těleso ponořené do kapaliny působí dvě síly:
  - síla gravitační
  - síla vztlaková

- **TĚLESO KLESÁ**
- **TĚLESO SE VZNÁŠÍ**
- **TĚLESO PLOVE**

POVRCHOVÁ VRSTVA

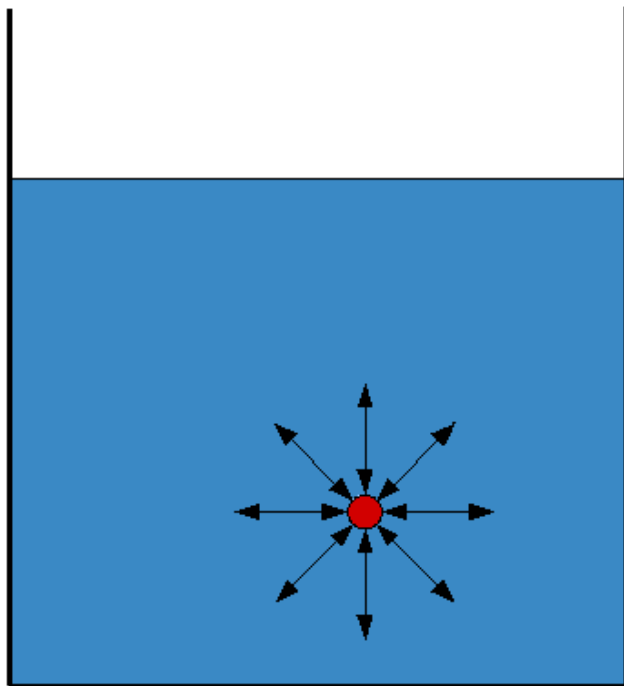
- Na povrchu každé kapaliny existuje tenká vrstva, která se chová jako pružná blána.

Zdroj: Wikipedie

POVRCHOVÉ NAPĚTÍ

- Je způsobeno nerovnováhou silového působení na hladině.

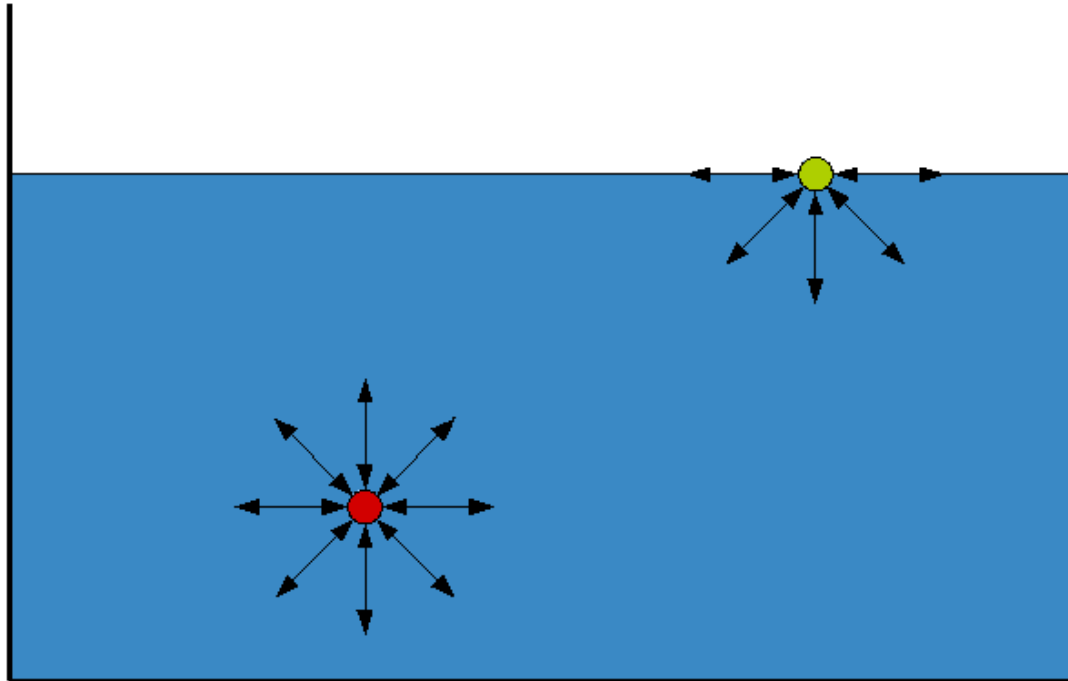

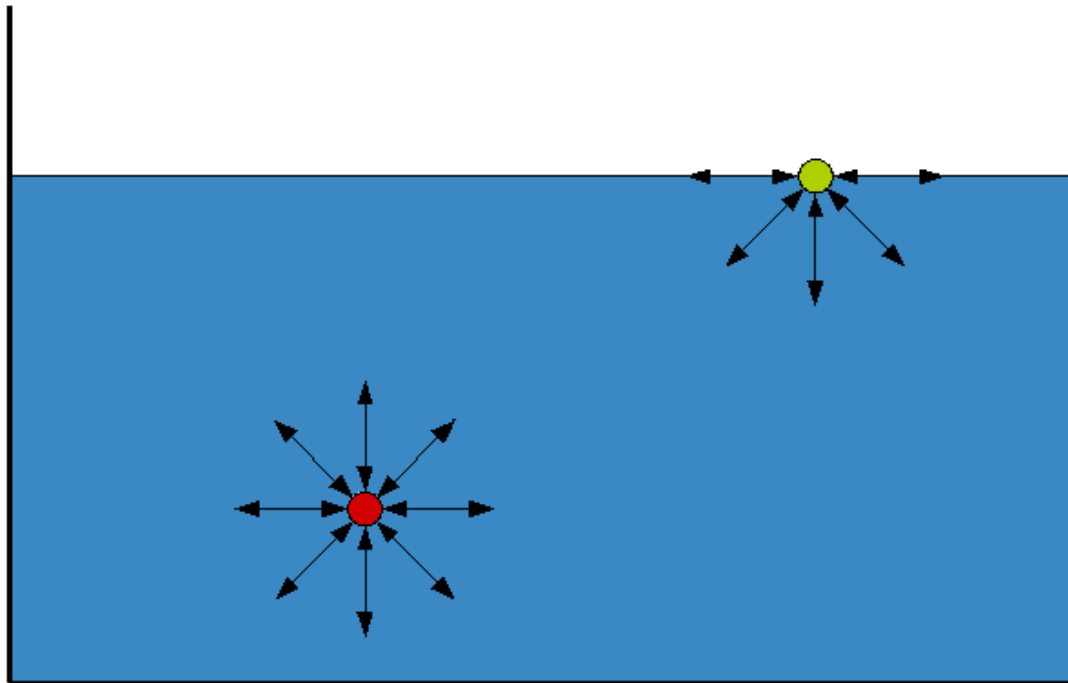
POVRCHOVÉ NAPĚTÍ

- Je způsobeno nerovnováhou silového působení na hladině.

POVRCHOVÉ NAPĚTÍ

- Je způsobeno nerovnováhou silového působení na hladině.

- Kapalina se snaží zaujmout tvar s co nejmenším povrchem – vytváří kulové kapky.

UKÁZKA

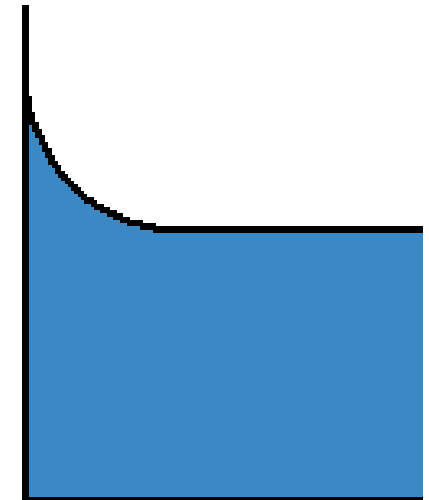
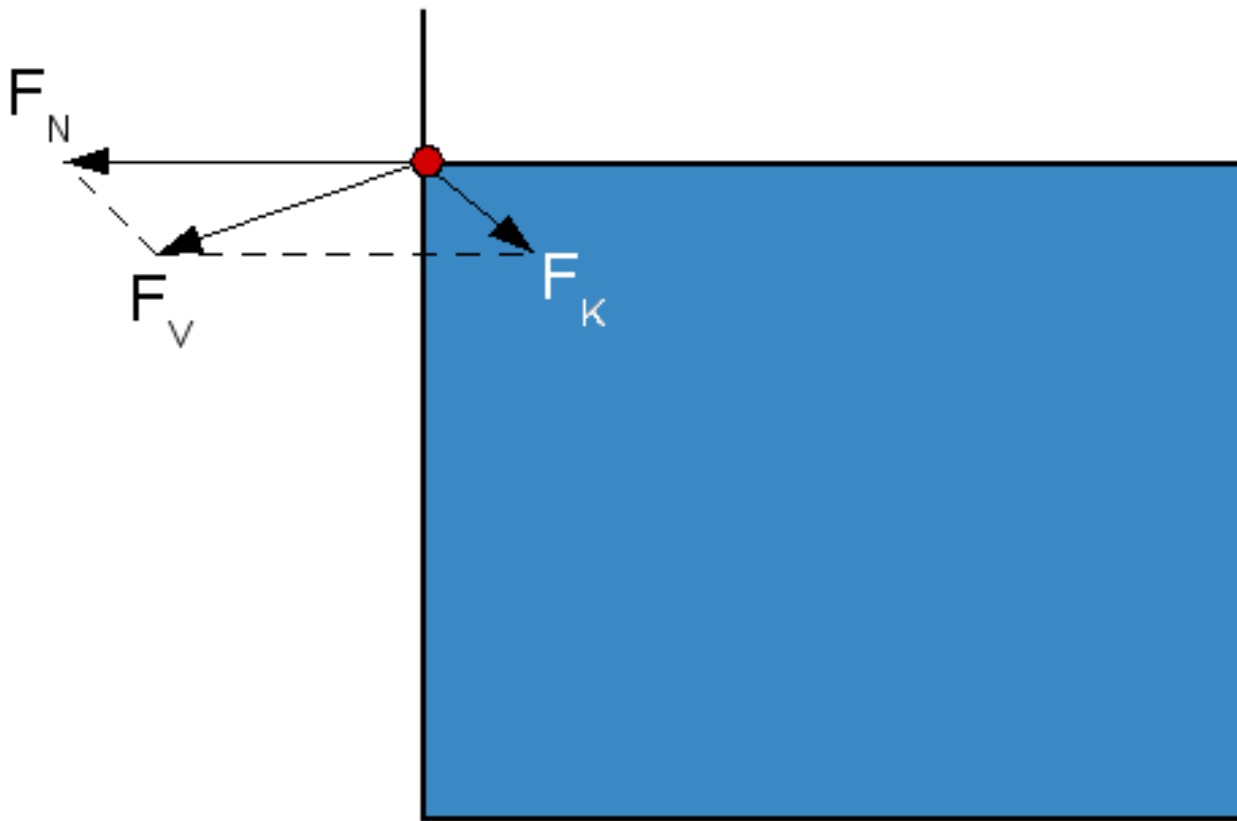
SMÁČENÍ STĚN NÁDOBY

- V místě styku kapaliny se stěnou nádoby je povrch zakřiven.
- Zakřivení je důsledkem působení dvou sil:
  - síla kapaliny
  - síla nádoby
- Podle toho, která ze sil převažuje, říkáme že kapalina smáčí resp. nesmáčí stěnu.

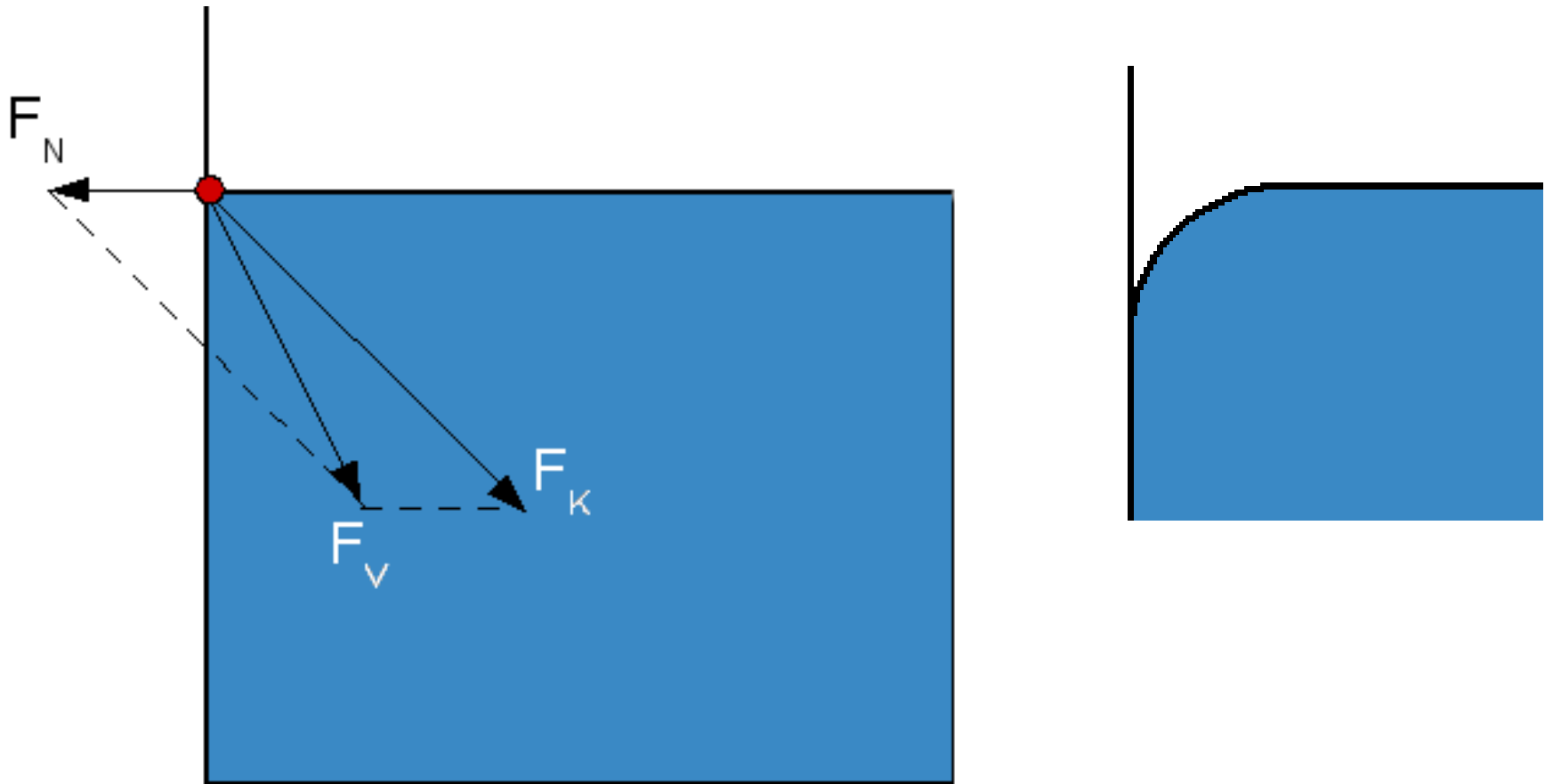
KAPALINA SMÁČEJÍCÍ STĚNU

- Převládá působení stěny nádoby.

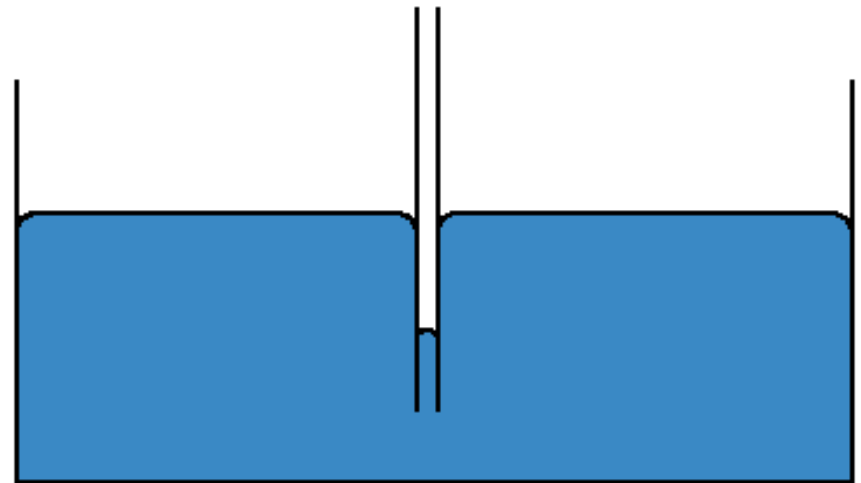
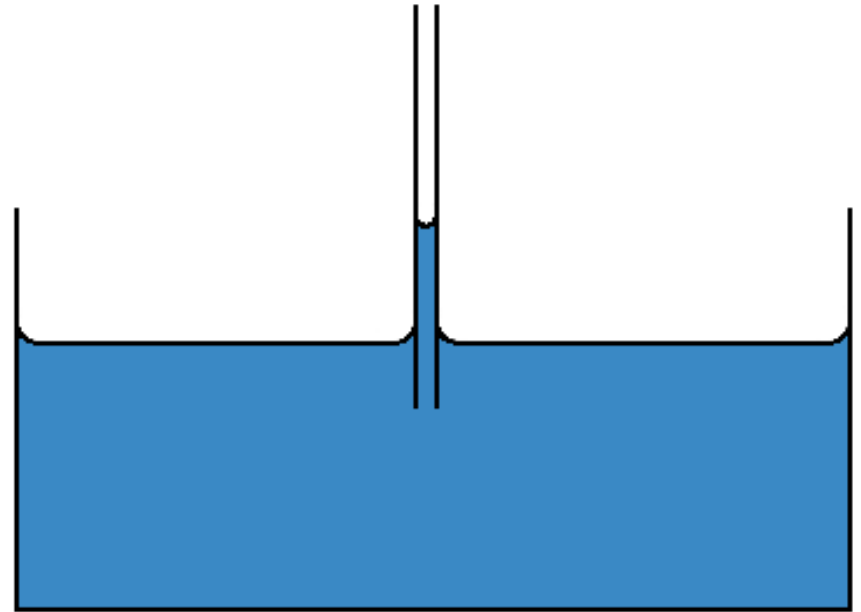
KAPALINA NESMÁČEJÍCÍ STĚNU

- Převládá působení kapaliny.

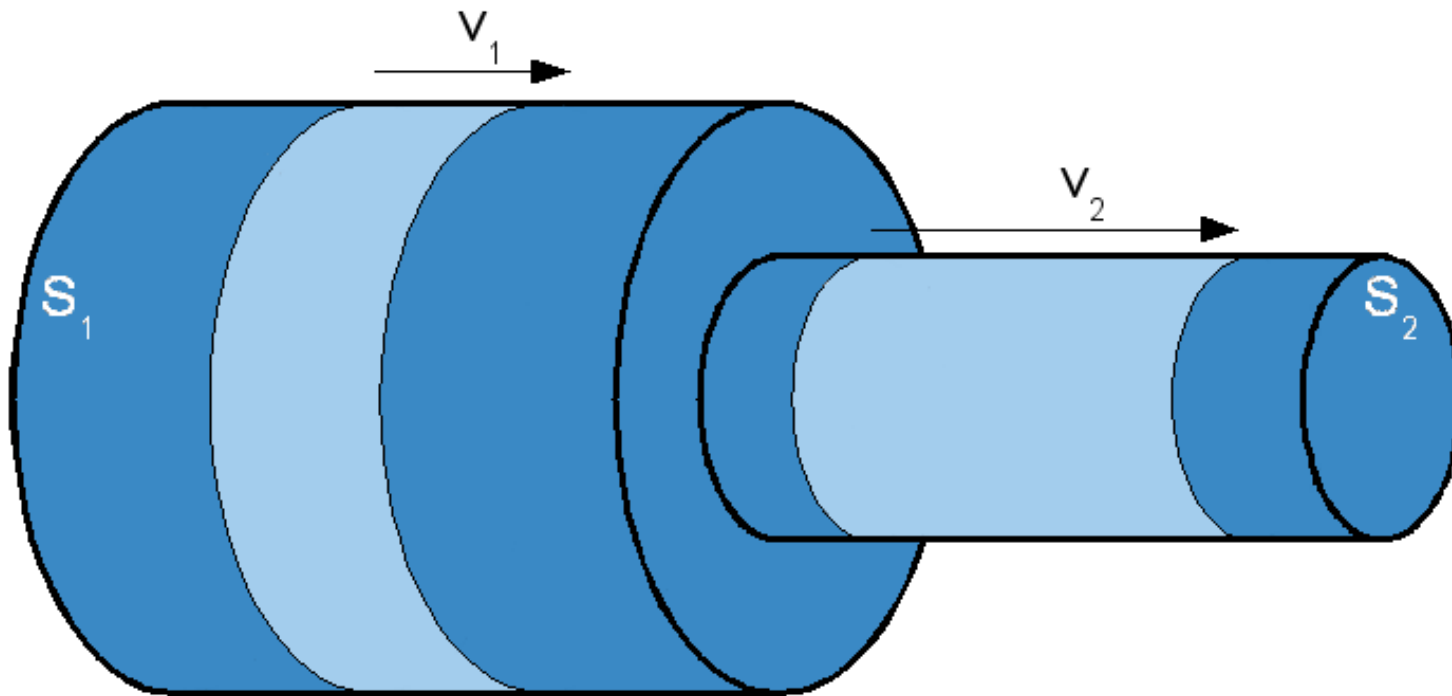
KAPILARITA

- Kapilára – tenká trubice
- Kapalina, která smáčí stěnu vystupuje v kapiláře nad okolní hladinu – kapilární elevace.
- Kapalina, která nesmáčí stěnu sestupuje v kapiláře pod okolní hladinu – kapilární deprese.

ROVNICE KONTINUITY

- Kapalina je nestlačitelná.
- Její objem prošlý potrubím na různých místech za stejný čas je stejný.

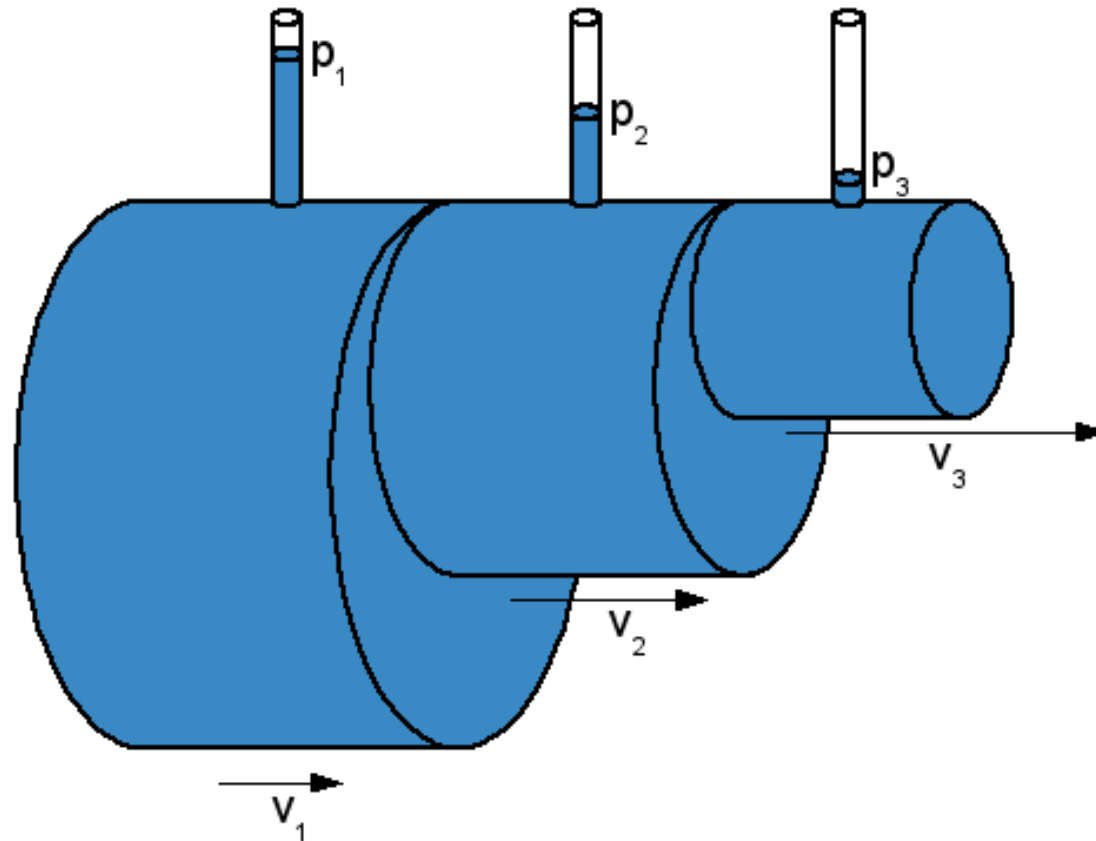

- Rychlost kapaliny je nepřímo úměrná průřezu.

BERNOULLIHO ROVNICE

- Kapalina v klidu – statický tlak ve všech směrech.
- Kapalina v pohybu – dynamický tlak ve směru pohybu.

- S rostoucím dynamickým tlakem klesá tlak statický

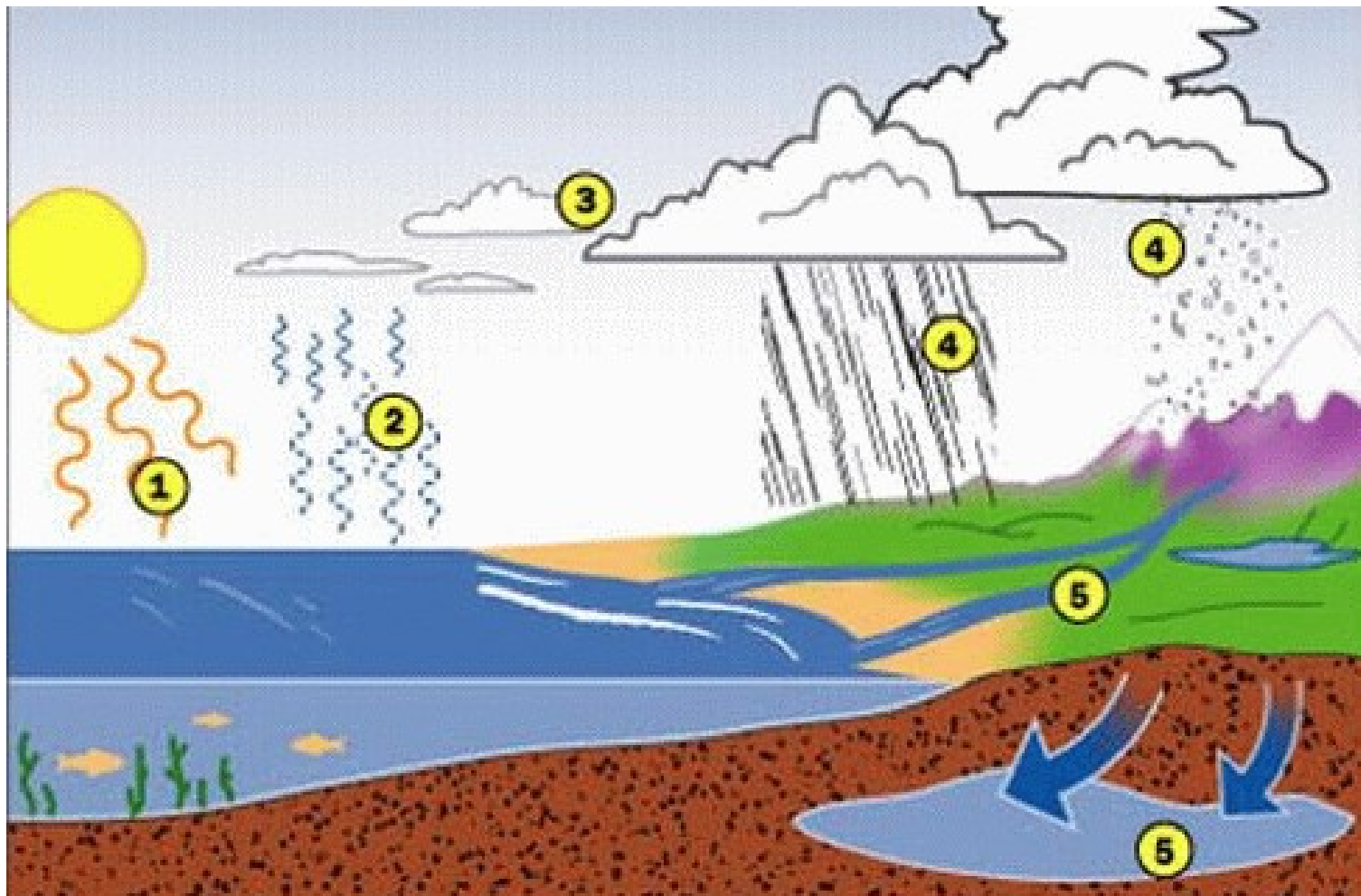

Zdroj: Wikipedie

KOLOBĚH VODY V PŘÍRODĚ

DRUHY VODY

- Pitná
- Destilovaná
- Tvrdá
- Anomálie vody

